RUSKI INWALID

Nº 95.

PIĄTEK. 25 Kwietnia. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Francyia. Angliia. Daniia. Włochy. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 25 Kwietnia.

Dnia 21 b. m. stolica tuteysza obchodziła dzień imienin Wielkiey Xiężney JMści *Alexandry Teodorowny*, małżonki Jego Cesarzewicowskiey Mści W. X. *Mikołaia*. Tenże dzień iest niemniey miłą uroczystością, to iest dniem urodzenia Wielkiego Xięcia *Alexandra Mikołaiewicza*, który szczęśliwie rok drugi życia począł. Nayiaśnieyszy Cesarz JMść i Nayiaśnieysze Cesarzowe *Maryia* i *Elżbieta* były na nabożeństwie w kaplicy pałacu Xiążęcia *Mikołaia*, a potem był obiad na 128 osób u Cesarzowey Matki, za którym przy odgłosie trąb i waltorni spełniano toasty za zdrowie solenizuiących i całey N. rodziny.

z Wilna, 12 Kwietnia.

Jenerał Gubernator Litewski JW. *Rzymski Karsaków* miał szczęście otrzymać dzisiay od Nayiaśnieyszey Cesarzowey panuiącey, złotą tabakierę kosztownie ozdobioną dyiamentami przesłaną przez Marszałka dworu *Naryszkina* z oświadczeniem naywyższego J. C. M. zadowolnienia, na iakie porządek i dobre urządzenie, uważane przez Nayiaśnieyszą Panię w czasie Jey przeiazdu przez Guberniią Wileńską zasłużyły.

z Pskowa, 9 Kwietnia.

Tegoroczne odkrycie się rzek *Wielkiey* i *Pskowy* płynących przez miasto nasze połączone było z tak wielkim ich wybrzeżeniem, iakiego od 18 lat niepamiętaią. Domy dwuipiętrowe stoiące nad brzegami tych rzek zupełnie były zalane. Szczęście że się to działo w dzień i krótko trwało, inaczey zapewnaby wielu ludzi przypłaciło życiem; lecz zawsze ten wylew niemało przyczynił szkody.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Rozkazy Dzienne do woyska Polskiego.
w Kwaterze Główney w Warszawie.
Dnia $\frac{1}{13}$ Kwietnia 1819.

ZANAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JMC i KRÓL
Nayłaskawiey ozdobić raczył.

Orderem Stey Anny 2giey klassy z brylantami.

Pułkownika Chłusowicza z Woyska, przy-

wiązanego tymczasowo do Legacyi NAYJASNIEYSZEGO PANA w Madrycie, za dane dowody gorliwości w służbie.

Postępuią na wyższe stopnie.

w Piechocie, W pułku 1szym liniiowym: Porucznik Andrzey Sadowski na Kapitana; Podporucznik Jan Krotochwil na Porucznika.

W pułku 2gim liniiowym: Porucznik Melchior Gosiewski na Kapitana; Podporucznicy: Alexander Glombik, Franciszek Glasiński i Józef Dąbrowski na Poruczników.

W pułku 3cim liniiowym: Porucznicy; Walenty Wieszczycki i Wincenty Kopyciński na Kapitanów Podporucznik Jan Kolędowski, na Porucznika.

W pułku 7mym liniiowym: Porucznicy: Józef Kraśnicki i Jan Olszewski na Kapitanów; Podporucznicy: Piotr Klambowski i Edward Faustmann na Poruczników.

W pułku 1ym strzelców pieszych: Porucznik Jan Milewski na Kapitana: Podporucznik Bonawentura Zandrowicz na Porucznika.

W pułku 4tym strzelców pieszych; Porucznik Piotr Grodziński na Kapitana; Podporucznicy: Franciszek Saniewski i Jgnacy Stański na Poruczników.

w Jeździe, w pułku 2gim strzelców konnych: Porucznik Mikołay Mrozowski na Kapitana.—Z pułku 5go strzelców konnych, Porucznik Józef Bielski na Kapitana, i Podporucznik Piotr Smoszewski na Porucznika, oba z przeznaczeniem do pułku 2go strzelców konnych.—Z pułku 2go strzelców konnych Podporucznik Woyciech Niekraś na Porucznika, z przeznaczeniem do pułku 3go strzelców konnych. — W pułku 4tym strzelców konnych Podporucznik Walenty Zawadzki na Porucznika.—W pułku 4tym ułanów Porucznik Woyciech Kulczyński na Kapitana.—Z pułku 1go ułauów, Porucznik Paweł Rutkowski na Kapitana, z przeznaczeniem do pułku 4go ułanów.—W pułku 1szym ułanów, Podporucznik Antoni Marski na Porucznika.

w Korpusie Artylleryi i Jnżynierów. Adjunkt Sztabu korpusu Artylleryi i Jnżynierów Podporucznik Jan Flasieński na Porucznika.— Adjunkt w Komitecie Artylleryi i Jnżynierów Podporucznik Michał Charczewski na Porucznika. — Z bateryi pozycyyney konney Gwardyi Podofficer Józef Zabierzewski na Podporucznika, z przeznaczoniem do pułku 4go strzelców konnych. — W bateryi 1szey lekkiey konney: Kapitan 2giey klassy Piotr Chorzewski, na Kapitana klassy 1szey, Porucznicy: Józef Jaszowski, i Józef Bem na Kapitanów klassy 2giey, pierwszy z przeznaczeniem do bateryi 2giey lekkiey konney. — Z batаryi lekkiey konney Podporucznik Jan Ostaszewski na Porucznika, z przeznaczeniem do baterуi 1szey lekkiey konney. W bateryi pierwszey lekkiey konney Sierżant starszy Felix Chełmiński, na Podporncznika. — Z bateryi 2giey lekkiey konney Sierżant starszy Józef Marcinkiewicz na Podporucznika, z przeznaczeniem do bateryi 1szey lekkiey. — W bateryi 1szey lekkiey Podofficer Henryk Kruszewski na Podporucznika. — W bateryi 2giey lekkiey Podofficer Alexander Rupeyko na Podporucznika. — Z kompanii 2giey lekkiey pieszey Podporucznik Dyonizy Siekierzyński na Porucznika do kompanii 3ciey lekkiey: z kompanii 4tey lekkiey Podporucznik Józef Bleszyński na Porucznika do kompanii 1szey pozycyyney.— W kompanii 1szey lekkiey Podofficer Józef Kinast na Podporucznika.—Z teyże kompanii Podofficer Adam Grocholski na Podporucznika do kompanii 4tey lekkiey. — Dozorca Artylleryi przy Arsenale budowniczym Mateusz Didierna na Podporucznika do kompanii rzemieślniczey.—Z teyże kompanii sierżant starszy Paweł Drylewicz, na dozorcę artylleryi przy arsenale budowniczym.

Przeniesieni zostaią.

w Piechocie, Z pułku 2go strzelców pieszych, Podporucznicy: Małyszko do pułku 4go, Tchórzewski do pułku 1go, i Koszutski do pułku 3go strzelców pieszych.

w Korpusie Artylleryi i Jnżynierów. Z bateryi 2giey lekkiey konney Kapitan klassy 2giey Józef Bohdanowicz, do dyrekcyi artylleryi w placu twierdzy Zamoscia. — Z kompanii 3ciey lekkiey pieszey, Podporucznik Józef Kożuchowski do kompanii 2giey lekkiey pieszey.

Przeniesiony zostaie.

Z kompanii rzemieslniczey Podporucznik Karól Stoltzmann na Adjunkta przy Kommendancie materyałów artylleryi.

Umieszczony zostaie.

w Piechocie, W pułku 3cim liniiowym przykommenderowany do tegoż pułku Kapitan Szymon Piechowicz.

Otrzymuią żądane Dymissye z pensyą.

Z pułku 4go strzelców pieszych, Porucznicy: Antoni Szalkiewicz i Józef Jasinowski, oba w stopniu Porucznika.

II dnia 1³/₁₁ Kwietnia.

Przeniesiony zostaie.

w Piechocie, Z pułku 6go liniiowego, Major Wybranowski, do pułku 2go liniiowego; z tego zaś pułku Major Hildebrand, do pułku 6go liniiowego. — Z pułku 7go liniiowego, Major Kalinkowski, do pułku 8go liniiowego; z tego zaś pułku, Major Kierski do pułku 7go liniiowego.

NACZELNY WÓDZ

(podpisano) KONSTANTY.

W. X. R.

Zgodno z Oryginałem
Generał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z *Karlsruhe*, 10 *Kwietnia*.

Kommissyia nadzwyczayna ustanowiona przez Wielkiego Xiążęcia w celu wyśledzenia sprawy tyczącey się zabóystwa P. *Kotzebue*, ma na czele swoiem Kanclerza *Gongorst*, a składa się z radców sądu głównego *Meyer* i *Schachleiter*, oraz dyrektora sądów mieyskich P. *Jageman*. Powiadaią że sztylety Sanda, są robione na urząd w Wiedniu.

z *Wiednia* 10 *Kwietnia*.

Dnia 2b. m. wybuchnął był pożar w *Kotzkemet* w Węgrzech. Z przyczyny wiatru panuiącego wtenczas raptownie się rozszerzył i trwał przez całą noc. Dwa kościoły, 600 domów i wszystkie koszary pułku Kirasierów Lotaryńskich stały się pastwą iego.

Od brzegów Menu, 14 *Kwietnia*.

W Gazetach Awszpurgskich między innemi mieści się następuiący artykuł: »Panuiącą teraz w Niemczech namiętność układania konstytucyi można porównać do Orkiestry, w którey każdy z muzyków sobie właściwy stroi instrument i różne wydaie tony. Braknie tylko *Kapelmistrza*, i zapewna nie tak się rychło znaydzie!«

FRANCYIA.

z *Paryża*, 9 *Kwietnia*.

We Francyi podobnie iak i w wielu innych kraiach wiosna poczęła się miesiącem wcześniey iak zwyczaynie. Kiedy czas piękny iaki panuie teraz, będzie się stale przedłużał, możemy czekać nayobfitszego żniwa.

ANGLIIA.

z *Londynu*, 16 *Kwietnia*.

W przeszły poniedziałek, kiedy Xiąże Jorkski był w Windzor i chciał odwiedzić Króla, wchodząc do pokoiów iego potknął się o ostrogę, upadł i złomał sobie prawą rękę. Służący przestraszeni tem smutnem zdarzeniem miasto zawołania Chirurgu dworu, sprowadzili pierwszego którego spotkali; lecz z tymwszystkim pomimo bardzo bolesney operacyi wstawiono i opatrzono złamaną rękę i iest nadzieia, że Xiąże władać nią będzie. Drugi iuż podobny przypadek spotyka tego Xiążęcia, pierwey albowiem przy wyyściu z łodzi złomał był lewą rękę.

Powiadaią, że zdrowie Króla coraz bardziey słabieie i mocno się poczynaią lękać, aby to niebyło znakiem zbliżaiącego się zgonu.

Słychać że parlament w krótce obroci swą uwagę na połów śledzi, którym się bawią Holendrzy przy brzegach Szkocyi.

Doktor *Stokoe* który iak wiadomo był na wyspie Stey Heleny przy Bonaparcie na mieyscu *O'Mira*, wpadł był w niełaskę u Gubernatora tamecznego, który go odesłał był do Anglii. Ministrowie zastanawiali się nad wszystkiemi czynnościami P. *Stokoe*, i konduitą iego na wyspie, a znalazłszy go zupełnie niewinnym wysyłaią tamże na powrót na okręcie *Obfitość*.

Mieszkańcy *Jorkschira* i *Londonderi* w Jrlandyi ciągle się wynoszą do Ameryki. Z samego *Londonderi* w przeszłey iesieni wyniosło się 11,000 ludzi na 15 okrętach.

WŁOCHY.

z *Rzymu*, 27 *Marca*.

Tu dotychczas czynią iescze przygotowania do iak nayświetnieyszego przyięcia Cesarstwa JchMość Ausryiackich. Pan *Leardi* będący w charakterze Nuncyusza przy dworze Cesarskim, ma zalecenie od Oyca Swiętego, aby nayiaśnieyszych podróżnych spotkał na granicach Państwa kościelnego.

Rozchodzi się pogłoska, że Xiężna Wallii przybędzie tu także z Pezaro. Marszałek zaś iey od nieiakiego czasu tu się znayduie w celu przygotowania dla niey mieszkania.

W tych dniach obruszyła się tu iedna oberza i ruinami swoiemi przygniotła starego kamerdynera iednego Anglika. Szczęście, że ten przypadek w dzień się wydarzył kiedy wszyscy mieszkańcy, których było 200 osob powychodzili byli z domu, i naczey

wszystkich by podobny los spotkał iak pomienionego kamerdynera.

Dania.

z Koppenhagi, 11 Kwietnia.

Otrzymano tu wiadomość, że przez Zund przeszedł niedawno okręt pod banderą Haistką, płynący z Liverpool do Lubeki.

I w naszych stronach wiosna w tym roku nierownie wczesniey nastąpiła aniżeli lat przeszłych, a zima upłyniona w cale niebyła mroźna nawet w prowincyiach naybardziey ku północy posunionych. Jeżeli czas iaki trwa teraz, będzie się przedłużał stale, możemy oczekiwać wybornego źniwa.

ROZMAITOŚCI.

Przyczyna dla czego zima przeszła była niestałą i łagodną.

Latwo sobie wystawić można, że przeszła nadzwyczaynie łagodna na całey północy zima ma związek z tem rozbiciem za biegunem północnym lodów, o którem nas przekonały ogromne iego massy, widziane lata przeszłego na oceanie, a od północy pędzone wiatrami. Lecz może to ziawisko w przeciągu ledwie kilku zdarzaiące się wieków nie dla każdego zda się bydź iasnem; przeto kommunikuiemy czytelnikom naszym następuiące w tym przedmiocie uwagi Barona *Biberstein*, Jnspektora zaprowadzeń iedwabnych, Marszałka Charkowskiego, człowieka znanego z nauki i pracowitości.

»Dopokąd massa wody oblewaiącey biegun północny wiecznym iż tak rzec można okryta była lodem, zima w stronach tamecznych nieulegała żadnym nadzwyczaynym odmianom; lecz skoro przez ziemi trzęsienie lub iaką zewnętrzną przyczynę taż woda uwolnioną została od wiekami narosłey skorupy lodu, powierzchnia iey niezmiernie rozległa za nadeyściem znowu zimy musiała uledz prawom przyrodzenia, to iest zamarznąć znowu. A tak w przeszłą zimę na biegunach północnych nierównie więcey iak lat pierwszych musiało się tworzyć lodu. Wiadomo iest, że wszystkie roscieki przechodząc z płynności do stanu stałego, czyli stwardnienia lub zmarznienia, tracą tę ilość cieplika, która ich w stanie płynnym utrzymywała. Cieplik przeto uwalniaiąc się z tey ogromney massy wody, która iakosmy iuż powiedzieli po za biegunem północnym odkrytą została, przechodził w nayblizsze ciało, a tem było powietrze. Następnie w miarę ilości lodu tworzącego się na wodach bieguna północnego powietrze się ogrzewało w stronach tamecznych, temperatura ulegała odmianie i powszechnie zima względnie do lat poprzednich łagodną była i niestałą. Rozumieć należy, że morze koło bieguna północnego uwolnione od lodów, które wiekami narastały, nierychło przyydzie do stanu zmarznienia w iakim zostawało przed rozbiciem się ich, a przeto można się spodziewać, że i następuiące zimy przez czas nieograniczony będą niestałe i łagodne, a wiosny powszechnie późne i zimne.«

— Hiszpaniia mocno iest niekontenta z dziennikarzy Angielskich i Niderlandskich; często się albowiem w pismach peryiodycznych tych mocarstw takie rozsiewaią wieści, o których nikt w Hiszpanii niesłyszał. Dla tey to właśnie przyczyny wszelkie pisma peryiodyczne Angielskie i Niderlandskie naysurowiey są zakazane w tym kraiu; lecz zato Moniter Francuzki i gazeta Paryzka, nazwana *Gazete de France*, powszechnie są czytane w Madrycie.

— W Paryżu czynią przygotowania na dzień 8 Maia, w którym ma się obchodzić pamiątka *Dziewicy Orleańskiey*. W ten albowiem dzień iak wiadomo w roku 1429 zmusiła ona Anglików do odstąpienia od Orleanu. Uroczystość ta zwyczaynie obchodzi się z kazaniem i wielką processyią. Opat *Fressinus* będzie miał kazanie na nabożeństwie tegorocznem.

— W Szwecyi wielkie przedsięwzięto ostróżności, aby żadne towary zakazane niemogły się wcisnąć do portów tego mocarstwa. Dla tey właśnie przyczyny ustanowione w roku przeszłym osobne kommissyie upoważnione są i w roku nineyszym do przetrząsania wszelkich tak kupieckich iak innych okrętów, zawiiaiących do portów Szwedzkich.

W Petersburgu
w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.